

Tjejer med stake

Pelle ser mig i ögonen. Djupt. Jag blir nästan lite svag i knäna. Egentligen heter Pelle Lotten Roos, men ikväll ger hon, tillsammans med några andra elever från Teaterhögskolans Nordiska Magisterår, utlopp för... mannen i sig. Det är drag king-tävling på klubben Lost&Found i Helsingfors.

Den lilla källarlokalen är fullpackad. Publiken jublar då Kaitsu – som tydligen förirrat sig från någon sjskig förtortpub till Lost&Found – sjunger karaoke, vildmarks mannen Antti dansar, och isländska Sigge gör volter. De största ovationer får de två avskummen som blottar sina boxers för publiken, och den svenska duon Pelle&Marcel som gör en suverän version av klassikern Fever. Testosteronet flödar. Då jag söker upp Sigge före hans uppträdande, blir jag nästan förvånad då den burduse karlen spänner ögonen i mig och viskar att hon egentligen heter Mária Pálsdóttir. Till och med rösten är djup, trots att Pálsdóttir tycker det är det svåraste att förändra då man spelar man.

"När man klätt ut sig vill man ju vara

trovärdig, men det är svårt om man skall prata".

Teaterstuderandena har under Diane Torrs handledning studerat mansroller och lärt sig hur man blir en trovärdig karl. De har studerat olika manliga skådespelare och besökt några av manlighetens tempel, t.ex. en strippklubb.

"Vi var alla klädda som män, men blev insläppta på strippklubben först efter fjärde försöket. Vi gick riktigt in i våra roller, men det är klart att dörrvakterna märkte att vi var kvinnor", berättar Pálsdóttir.

Så som de lever sig in i sina roller skulle man aldrig ana att Y-kromosomen fattas. Det är hängig gång, slappa leenden, farliga blickar. Självförtroende. Men vad är hemligheten? Hur uppnår man illusionen av en riktig karlakt?

"Det sitter i blicken", menar Marcel (Kristina Alstam). "Blicken måste flyttas längre in i huvudet, man måste få bort det sociala". Pelle har problem med rösten, den måste vara tillräckligt djup.

"Den måste komma härifrån", säger han/hon, och pekar mellan sina ben.

Hur man är man

"Ibland vill jag ta semester från min kvinnlighet". Får man mer makt då man klär ut sig till man?

Vem har sagt att du inte kan vara man fast du föddes utan penis? Frida Kahlo gjorde det, kvinnor under den viktorsianska eran gjorde det – klädde ut sig till män. Förvandlades till män. Det tillfälliga könsbytet kan handla om en fetisch, eller om makt. Men ibland är det så enkelt att man vill vidga sina vyer, få lite omväxling.

"Ibland vill jag ta semester från min kvinnlighet. Jag orkar inte alltid med kvinnrollen", säger Diane Torr, som arbetat som skådespelare och drag king i över tjugo år. Ibland får hon en sexuell kick av att dra på manskläder, men mest klär hon ut sig för att upptäcka nya sidor hos sig själv. Hon har alltid varit intresserad det som definierar manlighet och kvinnlighet. Är könsgränsen omöjlig att ta sig över? Varför kan man inte vara manlig fast man är kvinna?

Då Torr åker taxi utklädd till man sitter hon bredbent och ger korta, bestämda körinstruktioner åt chauffören. Det skulle hon aldrig göra som kvinna. Män tar för sig mer, menar Torr, även om vi är så vana vid det att ingen reagerar på det.

"Då jag klär ut mig till man är det en självklarhet att jag hörs och syns. Märks. Det är så skönt att få vara självsk, sluta bry sig så mycket om vad andra tycker".

Torr började i ett tidigt skede av sin scenkarriär experimentera med androgynitet. Då var det främst för att komma ur den stereotypa kvinnrollen, slippa männen som kladdade på henne, slippa kommentarerna och blickarna.

"Jag fann ett nöje i att göra männen förvirrade. Då könet inte sitter som en stämpel vet människor inte hur de ska behandla en – det är fascinerande".

Det androgyna byttes ut mot mer manliga roller. Torr har bl.a. gestaltat Jean-Paul Belmondo, och en sextiotals rockare som spelar *the Who* på munharmonika och talar fruktansvärd cockney. När hon sätter på sig kostymen blir hon en man, rätt och slätt. Folk går på bluffen.

"En av de första gångerna jag gick klädd som man, började en kvinna flirta hejvilt med mig. Jag ville inte avslöja mig själv, så jag sade ingenting. Det gjorde mig tydligen ännu mer intressant, för hon blev mer och mer närgången. Jag stod helt fascinerad, kunde inte förstå varför hon bjöd ut sig på det sättet. Kvinnor gör det så ofta, naivt tror vi att männen skall ta hand om oss".

Då en kvinna klär ut sig till man måste många detaljer ses över. Rösten är givetvis alltid svår att förändra, och kroppsspråket skvallrar om att det är en kvinna bakom skägget.

"Man måste å ena sidan lära sig att breda ut sig mer, och å andra sidan bli mer behärskad. Inte vifta med armarna så förskräckligt. Man måste sluta upp att skratta hela tiden, och att röra på ögonen. Men framför allt är manligheten något mentalt – ett nytt sätt att tänka och uppföra sig".

Torr prisar den frihet och självsäkerhet manligheten för med sig. Men kan inte kvinnor ta för sig, vara högljudda i kjol och klackskor? Vad hjälper det att man tar för sig mer, om man gör det i kostym – könsrollerna förstärks ju endast, också inom en själv? Torr avfärdar snabbt sådana påståenden.

"Då en kvinna märker att hon utklädd till man kan uppföra sig på ett annat sätt, är det lättare för henne att ändra även på sitt kvinnliga beteendemönster". Torr påpekar också att kvinnor har många egenskaper som män avundas: "Kvinnor är t.ex. bättre på att kommunicera med varandra, män torteras av de tankar de inte vågar dela med någon".